

N:O 4/2023 SUOMEN KÄÄNTÄJIEN JA TULKKIEN LIITTO

Kääntäjä

ÖVERSÄTTAREN

**Puheenjohtajaehdokas Sanna Kokkonen:
”Paras tapa elää mukana muutoksessa
on olla muutoksen tekijä.”**

Lisäksi mm. ajankohtaista asiaa asioimistulkkauksesta ja kirjallisuuskummeista

Kiitosten aika

Sirpa Alkunen

Toinen kaksivuotiskauteni SKTL:n puheenjohtajana päättyy tämän vuoden lopussa, ja syyskokouksessa valitaan liitolle uusi puheenjohtaja. Samalla jaksoni Kääntäjä-lehden päätoimittajana päättyy, joten tämä on viimeinen pääkirjoitukseni tähän lehteen.

Kiitettävää ihmisiä kuluneilta neljältä vuodelta on aivan liikaa, jotta voisin mainita kaikki nimeltä. Haluan kuitenkin kiittää toiminnanjohtajiamme Kristiina Antinjuntaa, joka koulutti minusta puheenjohtajan, ja Jenni Kavénia, jonka ansiosta jatkoin toiselle kaudelle. Toiminnanjohtaja ja puheenjohtaja ovat tiivis työpari, ja molempien kanssa työskentely on ollut minulle suuri ilo ja kunnia.

Koko toimisto on ollut korvaamaton toiminnalleni tässä tehtävässä. Olipa kyseessä tapahtumajärjestelyjen koukerot, jäsenten kohtaamat ongelmat tai pandemiarajoitukset, niin toimiston porukka selviytyi kaikesta. Olen vaikuttunut heidän työstään ja kiitollinen saatuaani olla osa tätä upeaa tiimiä. Erityiskiitos viestintäasiantuntija Maarit Laitiselle tästä lehdestä, jonka päätoimittajana olen voinut olla ylpeä monipuolisista jutuista ja hienoista kansikuvista.

Kiitän myös kaikkia liitossa toimivia aktiiveja, joita ilman tapahtumajärjestämme ja vaikutusmahdollisuutemme eivät olisi näin monipuolisia kuin nyt ovat. Kaikki neljä johtamaani hallitusta ovat tehneet hyviä, perusteellisesti puntaroituja päätöksiä ja välillä haastaneet puheenjohtajaa parempiin suoriin. Kiitos myös aiemmille puheenjohtajille, joiden tekemän työn pohjalta on ollut hyvä jatkaa. Liiton hallituksessa minulla on vierähtänyt yhteensä yhdeksän vuotta, mikä tarkoittaa lähes sataa kokousta, joten kiitos kaikille samassa kokouspöydässä istuneille.

Kiitos kaikille jäsenille saamastani tuesta, kannustuksesta ja palautteesta. Puheenjohtajan tehtävä on ollut antoisa ja monipuolinen, ja arvostan nyt alaamme vielä enemmän kuin tehtävässä aloittaessani. Kiitos kaikille, jotka tekevät päivittäistä käännös- tai tulkkaustyötä ammattitaidolla ja siten alaamme edistään. Muistakaa, että tarvittaessa teillä on liitto ja kollegat tukenanne. Kääntäjät ja tulkit ovat mahtavaa sakkia!

Toimintani alamme hyväksi tuskin päättyy tähän, se vaihtaa vain muotoaan. Nähdään siis edelleen liiton tapahtumissa!

Kirjoittaja on Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton puheenjohtaja.
puheenjohtaja@sktl.fi

Dags att säga tack

Sirpa Alkunen

Min andra tvåårsperiod som ordförande för FÖTF tar slut ut vid årsskiftet och på höstmötet väljs en ny ordförande för förbundet. Samtidigt kommer även min tid som chefredaktör för tidskriften Kääntäjä - Översättaren till ända, vilket innebär att det här är min sista ledare.

De personer som jag vill tacka för de gångna fyra åren är alltför många för att jag ska kunna nämna alla vid namn. Jag vill emellertid tacka våra verksamhetsledare Kristiina Antinjuntti, som lotsade in mig i ordförandeuppgiften, och Jenni Kavén, som gjorde att jag gärna fortsatte en period till. Verksamhetsledaren och ordföranden har ett nära samarbete, och det har varit en stor glädje och ära för mig att få arbeta med dem båda.

Hela byrån har varit oersättlig för mig i skötseln av detta uppdrag. Om det så gäller att ordna evenemang, reda ut medlemmarnas problem eller pandemirestriktionerna, klarar förbundets personal av vad som helst. Jag är imponerad av deras arbete och tacksam för att vara en del av detta fina team. Ett specialtack till kommunikationsexperten Maarit Laitinen för den här tidskriften, där jag som chefredaktör kunnat vara stolt över både mångsidiga artiklar och fina pärmbblad.

Jag tackar också alla som är aktiva inom förbundet, utan er skulle vårt evenemangutbud och våra påverkningsmöjligheter inte vara lika mångsidiga som de är idag. Alla de fyra styrelser som jag lotsat har fattat goda, grundligt motiverade beslut och emellanåt utmanat mig till bättre prestationer. Tack även till tidigare ordförande som gjorde det lätt för mig att fortsätta detta arbete. Jag har suttit hela nio år i förbundets styrelse, vilket innebär nästan hundra möten, och således vill jag tacka alla som suttit med vid samma mötesbord.

Tack till alla medlemmar för det stöd samt den uppmuntran och återkoppling som jag fått. Ordförandeposten har varit givande och mångsidig, och jag värdesätter nu vår bransch mer än tidigare. Tack till alla yrkesskickliga personer som dagligen arbetar med att översätta och tolka och på så sätt främjar vår bransch. Kom ihåg att ni vid behov får stöd av förbundet och kollegor. Översättarna och tolkarna är fantastiska människor!

Min verksamhet för branschens bästa kommer knappast att sluta här, den ändrar bara form. Vi ses således på förbundets evenemang även framöver!

Skribenten är ordförande för Finlands översättar- och tolkförbund.
puheenjohtaja@sktl.fi
Översättning: Tina Matala-aho

ISSN 0356-4649

Julkaisija:

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto –
Finlands översättar- och tolkförbund ry

Päätoimittaja:

Sirpa Alkunen
sirpa.alkunen@sktl.fi

Toimitussihteeri:

Maarit Laitinen
maarit.laitinen@sktl.fi

Taitto:

Risto Mikander / Mediasepat Studio

Ulkoasu:

More Business Services Oy,
www.morebiz24.com

Painopaikka:

Lehtisepät Oy, Lahti

Painos: 2 700 kpl
Ilmestyy 4 kertaa vuodessa.

Toimituskunta:

Juha Eskelinen, Jenni Kavén, Silke Matinniemi,
Hanna Pippuri, Kate Sotejeff-Wilson ja
Aino Suoranta

www.sktl.fi/kaantaja-oversattaren

Tilaukset:

tiedotus@sktl.fi

Ilmoitushinnat:

www.sktl.fi/kaantaja-oversattaren/mediatiedot

Tilaushinta 2023

Muille kuin SKTL:n jäsenille:
55 euroa (kotimaa), 65 euroa (ulkomaat)

Kannen kuva:

Sanna Kokkonen. © Nelli Kivinen

Kirjoittajan omalla nimellä julkaistuista kirjoituksista vastaa kirjoittaja.

Ilmoitusten sisällöstä vastaa ilmoittaja.

Kuvat © SKTL, jos ei toisin mainittu.

Haluatko päivittää yhteystietojasi tai kääntäjä- ja tulkkihakupalvelun sisältöjä? Onko sinulla kysymyksiä jäsenyydestä tai asiaa liitolle? Palvelemme sinua kaikissa jäsenyyteen ja jäsenpalveluihin liittyvissä kysymyksissäsi toimiston yleisosoitteesta **jasenasiat@sktl.fi**. Kaikki yhteystietomme ja vastuualueemme puolestaan löydät osoitteesta **www.sktl.fi/yhteystiedot**.

TULEVAT TAPAHTUMAT

**Yrittäjyyskoulutus
yritystoimintaa
suunnitteleville ja
vastikään yrittäjänä
aloittaneille SKTL:n
jäsenille Helsingissä
20.–21.11.**

**SKTL:n
sääntömääräinen
syyskokous
Helsingissä 25.11.**

**Liiton pikkujoulut
Helsingissä 25.11.**

**Tampereen
kirjafestarit
Tampere-talossa
2.–3.12.**

**Auktorisoitujen
kääntäjien
koulutuspäivä
Helsingissä ja
verkossa 13.12.**

**Läketieteen
kääntäjien
seminaari
Turussa ja verkossa
2.–3.2.2024**

**KäTu2024
Tampereen yliopisto
19.–20.4.2024**

Tässä numerossa mm.:

- S. 5 Kapiosto-apurahat haettavissa 8.–23.1.2024
- S. 6 Puheenjohtajaehdokkaan esittely: Sanna Kokkonen
- S. 8 Ehdolla hallitukseen
- S. 10 Haastattelussa uudet kirjallisuuskummit
Kaijamari Sivill ja Sampsa Peltonen
- S. 11 Lainauskorvausta maksetaan pian e- ja äänikirjoista
- S. 14 Haku vuoden 2024 residenssijaksoihin on auki
- S. 15 KOTU-hanke
- S. 18 Ennakkotiedot auttavat tulkia valmistautumaan
- S. 19 Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunnan terveisiä
- S. 22 Konferenssiavustajana Trexuality-konferenssissa
- S. 24 Esittelyssä Tulkkauksen työelämätoimikunta
- S. 26 Lotta Toivanen ja Éric Vuillard: kirjallisuuden kääntämisen
tärkeydestä
- S. 27 11 Kysymystä kääntäjälle: Silja-Maaria Aronpuro

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto (SKTL) on vuonna 1955 perustettu kääntäjien ja tulkkien aatteellinen etujärjestö. Liiton tavoitteena on mm. edistää laatua ja ammattimaisuutta kääntämisen ja tulkkauksen alalla.

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto
Tekstin talo, Lintulahdenkatu 3, 00530 Helsinki
www.sktl.fi

Lääketieteen kääntäjien seminaari 2.–3.2.2024 Hotel Kakola, Turussa ja verkossa

Vuoden 2024 seminaarin teema on *pintaa syvemmälle*. Kaksipäiväisen seminaarin aikana pääsemme perehtymään mm. ortopediaan, psykiatriaan, oikeuspatologiaan, syöpätautien hoitoon, lääketieteelliseen lainaan, terveysviestintään ja Kakolan vankimielisairaalan historiaan alan asiantuntijoiden johdolla. Lähiosallistujien ohjelmaan sisältyy myös tutustumiskierros Turun yliopistollisen keskussairaalan mielenkiintoisiin kohteisiin sekä tietenkin maukas illallinen viihdykkeineen! Seminaarin koko ohjelman löydät osoitteesta www.sktl.fi/laaketiede.

Koulutuksen hinta

Lähiosallistuminen, varsinainen jäsen	250 €
Lähiosallistuminen, opiskelija	100 €
Etäosallistuminen, varsinainen jäsen	100 €
Etäosallistuminen, opiskelija	50 €

Ilmoittautuminen avataan joulukuussa.
Seuraathan tiedotustamme!

www.sktl.fi/laaketiede

*Seuraava Kääntäjä-Översättaren
ilmestyy
helmikuussa 2024.*

*Toimituskunta toivottaa kaikille
oikein hyvää ja rauhallista
joulunaikaa!*

Kopioisto-apurahat haettavissa 8.–23.1.2024

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton hallitus julistaa haettavaksi kopioinnista maksettujen tekijänoikeuskorvausten perusteella Kopioisto-apurahat käännös- ja tulkkausalan ammattilaisille.

Apurahoja voi hakea muun muassa ammattikirjallisuuteen, IT-hankintoihin, ammattitaitoa edistäviin tarkoituksiin, opintomatkiaan, konferenssiin, seminaariin tai koulutukseen. Katso tarkemmat hakukohteet ja hakuehdot hakuilmoituksesta verkkosivuiltamme.

Jaossa on

- henkilökohtaisia **kohdeapurahoja**
- henkilökohtaisia **konferenssi- ja koulutusapurahoja**
- **projektiapurahoja**.

Kohdeapurahaa voivat hakea kaikki, jotka ovat kääntäneet tekijänoikeuslaissa tarkoitettua suojattua aineistoa eli

- kirjallisuutta (kauno-, tieto- tai oppikirjallisuutta)
- artikkeleita sanoma- tai aikakauslehdille tai
- muuta painettuna tai sähköisesti julkaistua asiatekstiä.

Vuodessa voi saada yhteensä enintään 2 000 euroa kohdeapurahaa. Kohdeapurahaa eivät voi saada sellaiset hakijat, jotka eivät tuota edellä tarkennettua kopioitavaa materiaalia.

Konferenssi- ja koulutusapurahaa voivat hakea kaikki käännös- ja tulkkausalan ammattilaiset. Hakija, joka ei ole oikeutettu kohdeapurahaan, saattaa kuitenkin täyttää konferenssi- ja koulutusapurahan hakuehdot. Vuodessa voi saada yhteensä enintään 2 000 euroa konferenssi- ja koulutusapurahaa.

Hakijat, jotka tuottavat kopioitavaa materiaalia, voivat saada vuodessa sekä konferenssi- ja koulutusapurahaa että kohdeapurahaa.

Projektiapurahaa voivat hakea yksityishenkilöiden lisäksi myös organisaatiot tai työryhmät.

Erilaisia apurahoja haetaan omilla erillisillä lomakkeilla apurahajärjestelmässä. Samalla lomakkeella ei voi hakea eri apurahatyppejä.

Apurahapäätökset tekee liiton hallitus Kopioisto-työryhmän ehdotuksen perusteella. Apurahan myöntäminen on harkinnanvaraista.

Hakuilmoitus SKTL:n verkkosivuilla osoitteessa: **www.sktl.fi/kopioisto-hakuilmoitus**. Hakuohjeet osoitteessa: www.sktl.fi/kopioisto-hakuohjeet. Hakemukseen on liitettävä CV.

Hakemus toimitetaan hakuaikana 8.–23.1.2024 sähköisen apurahajärjestelmän kautta osoitteessa: **sktl.apurahat.net**. Apurahan käytöstä on annettava selvitys kuitteineen vuoden kuluessa apurahan myöntämisestä.

Olethan antanut SKTL:lle jo Kopioisto-valtakirjan? Valtakirjasta löydät lisätietoa täältä: **www.sktl.fi/kopioisto-valtakirja**.

Puheenjohtajaehdokkaan esittely: Sanna Kokkonen

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton hallitukselle valitaan uusi puheenjohtaja liiton sääntömääräisessä syyskokouksessa lauantaina 25.11. Esittelemme tuttuun tapaan määräaikaan mennessä ilmoittautuneet puheenjohtajaehdokkaat Kääntäjä-lehdessä. Puheenjohtajaksi on toistaiseksi yksi ehdokas: asiatekstinkääntäjien jaoston ehdokas **Sanna Kokkonen**. Lisätiedot syyskokouksesta löytyvät SKTL:n verkkosivuilta osoitteesta **www.sktl.fi/syyskokous**.

Olen 56-vuotias espoolainen työelämän moniottelija, jolle on kertynyt runsaasti kokemusta eri aloilta. Olen toiminut yrityskentällä kansainvälisissä tehtävissä, työskennellyt käännösalan yrittäjänä yli 20 vuotta ja viimeisimpänä uraliikkeenä siirtynyt LAB-ammattikorkeakouluun liiketoiminnan lehtoriksi. Käännöksiä teen edelleen pienessä mittakaavassa. Aloitin patenttitekstien kääntäjänä opintojeni ohessa 1986 ja ensimmäinen asiakkaani on edelleen matkassani. Tähän mennessä takana on noin 10 miljoonaa suomennettua sanaa orgaanista kemiaa. Peruskoulutukseltani olen tuotantotalouden diplomi-insinööri ja ammatillinen opettaja. Lisäksi olen suorittanut European Diploma in Marketing-tutkinnon, yrittäjän ammattitutkinnon ja tuotekehittäjän

erikoisammattitutkinnon, jossa painopisteenä oli palvelujen tuotteistaminen.

Hallitsen sekä strategisen ajattelun että kädet savessa työskentelyn ja pidän monimutkaisinkin kudelman langat käsissäni. Olen rakentava ongelmanratkaisija ja osaan muodostaa tiimejä, joiden jäsenet täydentävät toisiaan osaamisellaan. Minulla on joustava mieli ja paineensietokykyni on hyvä.

Työtehtävissäni olen käynnistänyt, kehittänyt, organisoinut, koordinoanut ja vienyt hankkeita sekä uudistettuja toimintatapoja strategisten linjausten mukaisesti maaliin saakka. Oma yritykseni on elänyt jatkuvaa muutosta:

© Nelli Kivinen

yksinyrittäjistä toimistoksi, kaiken toiminnan digitalisointi, asiakaskunnan harkittu laajentaminen, kumppaneiden johtaminen yhtenäiseen toimintakulttuuriin ilman työnantajan direktio-oikeutta ja viimeisimpänä liiketoiminnan myyminen henkilöstön edustajalle. Nykyisessä lehtorin roolissani jaan kertynyttä osaamistani eteenpäin ja opin itse joka päivä uutta. Opetan pääosin kansainvälisiä opiskelijoita englanniksi ja näen päivittäin, kuinka suuri merkitys kielitaidolla on heidän elämässään. Oma tavoitteeni on olla niin selkeä viestijä, että hankalimmatkin käsitteelliset asiat tulisivat ymmärrettäviksi. Kääntäjän taustasta on tässä valtavasti hyötyä. Töiden ohessa olen sparrannut ja mentoroinut etenkin aloittavia yrittäjiä, varsinkin liiketoiminnan kehittämiseen ja taloushallintoon liittyvissä asioissa.

Olen koko työurani ajan toiminut globaalissa ympäristössä. Luovin sujuvasti erilaisissa kulttuureissa ja olen opiskellut kymmentä kieltä. Lisäksi puhun insinööriä, mikä on moneen kertaan helpottanut asiointia eri alojen asiantuntijoiden kanssa. Yritys- ja työelämäverkostoni ovat laajat, sekä monenlaisten opintojeni, yritystoimintani, entisten työpaikkojeni että luottamustoimieni ansioista.

Suoritan tavoitteellisesti tutkintoja, mutta samalla opiskelen ilokseni erilaisia ihmiselämän ilmiöitä. Kiinnostukseni kohteet vaihtelevat astronomiasta anatomiaan ja maltaan kielestä mikrobiologiaan. Viimeiset kuusi vuotta olen opiskellut visuaalisia taiteita, ilmaisumuotona käsityö. Olen tänä syksynä aloittanut tohtorikoulutusohjelman, jossa tavoitteenani on toteuttaa 1990-luvulta alkaen mukana kulkenut väitöskirjahaaveeni. Vapaa-ajallani harrastan monipuolisesti liikuntaa, kirjallisuutta, kulttuuria ja kädentaitoja.

Uskon, että vain muutos on pysyvää ja että paras tapa elää mukana muutoksessa on olla muutoksen tekijä. Puheenjohtajakaudellani keskittyisin kahteen pääteemaan: tekoälyn, erityisesti suurten kielimallien (large language model eli LLM, esim. Chat GTP ja Llama 2) mukanaan tuomaan muutokseen, ja entistä vahvemmin yrittäjyyteen pohjautuvaan työelämään. Haluan olla mukana tuomassa jäsenistöllemme tuoreinta tietoa tekoälyn kehityksestä ja sen tarjoamista mahdollisuuksista. Se edellyttää meiltä kaikilta kirkasta ajattelua ja kykyä kysyä hyviä kysymyksiä.

Haluan lisätä yrittäjyyteen ja yritystoimintaan liittyviä taitoja ja auttaa erilaisten yrittämisen tapojen hahmottamisessa. Se edellyttää meiltä sekä yhteiskunnan että talouselämän toimintamekanismien ymmärtämistä ja kykyä ottaa asioista selvää, kenties myös intoa vaikuttaa päätöksentekoon. Lisäksi haluan kannustaa jäsenistöä tutkimaan elämää ja maailman menoa uteliaasti, avoimin mielin ja kriittisen ajattelun muistaen. Tavoitteeni on pitää

kaikki mukana ja auttaa jokaista eteenpäin sen, minkä omalta osaltani kykenen.

Toimin aikaisemmin SKTL:n Kopiosto-työryhmän jäsenenä reilut 10 vuotta. Olen myös organisoinut tai ollut mukana organisoimassa erilaisia koulutuksia, mm. jäsenistölle lääketieteen kääntäjien koulutusta, julkisten hankintojen koulutusta ja yrittäjyyskoulutusta. Olen myös edustanut liittoa neuvotteluissa Hanselin kanssa, Sanastokeskus ry:n hallituksen jäsenenä kääntäjien edustajana sekä ollut esittelemässä toimintaamme mm. Helsingin ja Turun yliopistojen opiskelijoille.

Mielestäni liiton hallinto on mainiossa iskussa, jaostot toimivat hienosti ja tapahtumakalenterissamme on mukavan vilkasta. Perusasiat ovat siis kohdallaan. Olen erityisen iloinen uusista toimitiloistamme. Uskon, että Tekstin talossa syntyy kohtaamisia, jotka tuottavat sekä iloa että hyötyä niin jäsenistölle kuin toimiston vällekin.

Teksti: Sanna Kokkonen

SKTL:N UUDET JÄSENET

Varsinaiset jäsenet

Kaskipilvi, Irena, I ja II, Tampere
Koskiniemi, Suvi, I, Helsinki
Palovaara, Sanna, II, Oulu
Salervo, Silja, II, Sauvo
Somppi, Sini, I, Tampere

Opiskelijajäsenet

Julin, Olli, II, III ja IV, Turku
Kähkönen, Elina, II, Helsinki
Oliveira Di Prinzio, Fernando, II ja IV, Vantaa
Sainio, Viivi, IV, Espoo
Stanger, Jennifer, II, Ilmarinen
Varis, Noora, II ja IV, Espoo

Uusi jaosto

Hakola, Marika, I, Tampere

Tervetuloa jäseniksi!

Osa uusista jäsenistä ei antanut lupaa nimensä julkaisemiseen lehdessämme.

Ehdolla hallitukseen

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton syyskokouksessa valitaan myös liiton hallituksen jäseniä. Hallitukseen kuuluu puheenjohtajan lisäksi kahdeksan varsinaista jäsentä. Heidät valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Esittelemme Kääntäjä-lehdessä kaikki lehden painoon mennessä tiedossa olevat ehdokkaat. Jaostojen ja paikallisosastojen uudet puheenjohtajat esitellään vuoden 2024 ensimmäisessä lehdessä.

Hallituksessa jatkavat asiatekstinkääntäjien jaoston edustaja **Laura Pascual**, av-kääntäjien jaoston edustaja **Juhana Korhonen** ja Vaasan paikallisosaston edustaja **Heidi Nyblom Kuorikoski**.

Kirjallisuuden kääntäjien jaoston ehdokas

Kaisa Ranta

- kirjallisuuden suomentaja vuodesta 2013
- kotoisin Keravalta, asuu Helsingissä
- filosofian maisteri (Helsingin yliopisto), kauppatieteiden kandidaatti (Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu)
- SKTL:n jäsen vuodesta 2014
- liiton hallituksessa vuodesta 2022
- SKTL:n hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2023

Kirjallisuuden kääntäjien jaoston puheenjohtaja kaudella 2024–2025: Saana Rusi

Tulkki- jaoston ehdokas

Pia von Essen

- tamperelainen kääntäjä ja tulkki
- FM, Tampereen yliopisto, käännöstieteen laitos (2003)
- yksi Kääntäjäseuran kirja -verkkajulkaisun tekijöistä
- kansainvälisen kääntäjien, tulkkien ja terminologien liiton FITin hallituksen jäsen 2017–2022, FITin tulkkaustyöryhmässä vuodesta 2022
- Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton Tampereen paikallisosaston toimikunnan jäsen vuodesta 2017
- Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton hallituksen jäsen (Tampereen paikallisosaston edustaja) vuonna 2017 ja vuodesta 2020

Tulkki- jaoston puheenjohtaja kaudella 2024–2025: Pia Leppälä

Opettajien ja tutkijoiden jaoston ehdokas

© Jan Pitkäsalo

Eliisa Pitkäsalo

- yliopistonlehtori Tampereen yliopistossa, vastuualueina kääntäjän suomen opinnot ja kääntäminen luovilla aloilla
- FT (nykykulttuurin tutkimus, Jyväskylän yliopisto)
- monikielisen käännösviestinnän dosentti (Turun yliopisto)
- Langnet-verkoston Käännöstiede, monikielisyys ja asiantuntijaviestintä -teemaryhmän ohjaaja vuodesta 2016
- multimodaalisten tekstien, erityisesti sarjakuvien, ja niiden kääntämisen tutkija
- kaunokirjallisuuden suomentaja, työkielinen suomi ja unkari
- käännösprojektien ohjaaja ja niiden tuloksena syntyneiden kaunokirjallisten teosten sekä erilaisten tieteellisten kokoomateosten toimittaja
- SKTL:n jäsen vuodesta 2013

Tampereen paikallisosaston ehdokas

Silja-Maaria Aronpuro

- suomentaja ja kääntäjä
- työkielinä suomi, englanti, italia ja ajoittain ruotsi
- FM, Helsingin yliopisto (2015)
- SKTL:n jäsen vuodesta 2016
- jaostot I ja II
- toiminimi vuodesta 2018
- Tampereen paikallisosaston toimikunnassa vuodesta 2021

Turun paikallisosaston ehdokas

Olga Hirvirinne

- tulkki ja kääntäjä, työkielinä suomi, venäjä ja englanti
- rekisteröity oikeustulkki kieliparissa suomi-venäjä
- FM, Leningradin yliopisto (1990)
- oma yritys vuodesta 1991
- vientipäällikkönä yrityksessä 1994–2010
- SKTL:n jäsen vuodesta 2021, jaostot II, III, ja IV
- Turun paikallisosaston toimikunnan jäsen vuodesta 2021, IV jaoston toimikunnan jäsen vuodesta 2021

**Tervetuloa lauantaina 25.11.
syyskokouksen jälkeen koko liiton
yhteisiin pikkujouluihin.**

Paikka:
Ravintola Madonna, Haapaniemenkatu 5 B, Helsinki
Tänä vuonna pikkujoulujen järjestelyvuorossa on tulkkijaosto.

www.sktl.fi/tapahtumakalenteri

Uudet kirjallisuuskummit Kaijamari Sivill ja Sampsa Peltonen avaavat päättäjille sitä, mitä kääntäjän työ Suomessa on

Sanaston syksyllä 2021 yhdessä sivistysvaliokunnan kanssa lanseeraaman kirjallisuuskummitoiminnan tarkoituksena on tuoda kirjailijoita, kääntäjiä sekä päättäjiä yhteen keskustelemaan kirja-alan ajankohtaisista aiheista. Tällä hetkellä kiivasta keskustelua herättää muun muassa hallituksen esitys e-lainauskorvauksesta.

Kirjallisuuskummitoiminnan toinen kausi käynnistyi syyskuussa. Hallituskaudella 2023–2027 kirjallisuuskummeina toimii kaikkiaan 19 kirjallisuuden tekijää. Mukana on suomenkielisiä kauno- ja tietokirjailijoita, kääntäjiä sekä ruotsinkielisiä kirjailijoita. Kääntäjä-lehti jututti kirjallisuuskummeina vastikään aloittaneita suomentajia **Sampsa Peltosta** ja **Kaijamari Sivilliä** heidän uudesta pestistään.

Kirjallisuuskummin tehtävänä on tavata päättäjiä ja pitää heihin yhteyttä. Toiminta on ryhmämuotoista, ja yksi kirjallisuuden tekijä toimii kummina noin 3–4 kansanedustajalle. Keille te toimitte kummeina? Peltonen: Kummilapsiani ovat **Nasima Razmyar** (SDP), **Matias Marttinen** (Kok.), **Sara Seppänen** (PS) ja **Johannes Koskinen** (SDP). Ensimmäiset kokemukset keskusteluyhteydestä heihin kaikkiin ovat olleet myönteisiä.

Sivill: “Kummitettaviani” ovat kaksi ensimmäisen kauden edustajaa, **Anna-Kristiina Mikkonen** (SDP) ja **Markku Siponen** (Kesk.), ja kaksi kokenempää, **Mia Laiho** (Kok.) ja **Sanna Antikainen** (PS). Tässä vaiheessa olen ehtinyt tavata vasta Mikkosen, jonka kanssa meillä oli antoisa

Hallituskaudella 2023–2027 kummeina toimivat Sabine Forsblom, Sami Hilvo, Markus Hotakainen, Vilja-Tuulia Huotarinen, Virpi Hämeen-Anttila, Karo Hämäläinen, Riina Katajavuori, JP Koskinen, Maria Lassila-Merisalo, Leena Lehtolainen, Reetta Niemelä, Sampsa Peltonen, Tiina Raevaara, Peter Sandström, Johanna Sinisalo, Kaijamari Sivill, Anja Snellman, Ville-Juhani Sutinen ja Katariina Vuori.

© Vessi Vuori

juttuhetki. Muiden kanssa olen viestitellyt ja tapaamisai-koja sovitellaan kalentereihin.

Mikä sai teidät lähtemään mukaan kirjallisuuskummitoimintaan?

Peltonen: Olin ihaillut kummitoiminnan ajatusta ja edelli-sen kauden kummeja. (Toim. huom. Ensimmäisellä kum-mikaudella suomentajia edustivat **Heikki Karjalainen** ja **Laura Jänisniemi**.) Kirja-alaa kurmotetaan niin monesta suunnasta, että yhteisen hännän nostajia tarvitaan. En ole koskaan ollut kovin aktiivinen järjestötoiminnassa, ja nyt halusin lähteä edistämään yhteistä asiaa. Haluan myös haastaa itseäni kirkastamaan omaa ajatteluani: on helppo olla asioista ”oikeaa mieltä” (lukemista tulisi edistää, tekijöiden toimeentulo turvata, kirjojen kustantamista tukea), mutta osaanko esittää pitäviä ja vakuuttavia argumentteja päättäjille, jotka joutuvat tekemään vaikeita poliittisia rat-kaisuja monenlaisten vaikutinten ristipaineessa?

Sivill: Olen ollut vuosien mittaan mukana monenlaisissa pyrkimyksissä ajaa suomentajien ja kirjallisuuden ase-maa, ja tämä on uusi, suora tapa tuoda todellisuuttamme päättäjien tietoon.

Mitä odotatte kummikaudeltanne?

Peltonen: Olen tyytyväinen, jos kummitoiminnan ansiosta edes osa päättäjistä sisäistää paremmin, mitä konkreettisia vaikutuksia kirja-alaa koskevilla päätöksillä on tekijöiden arkeen ja lukutaidon tulevaisuuteen Suomessa. Itse ha-luaisin myös oppia ymmärtämään paremmin poliittisen päätöksenteon mekanismeja.

Sivill: Kirjallisuuskummius on minulle tilaisuus katsoa omaa ammattia ja koko kirjallisuusalaa taas vaihteeksi laajemmin kuin oman työpöydän äärestä. Päättäjille kir-jallisuuden tukeminen on vain yksi pieni osa suurta ko-konaisuutta, jossa meille tekijöille tärkeitä yksityiskohtia

Lainauskorvausta maksetaan pian e- ja äänikirjoista

Kääntäjä-lehdessä 2/2023 kirjoitimme uudesta e- ja e-äänikirjojen lainauskorvauksesta, jota maksetaan tänä vuonna kirjallisuuden tekijöille, kuten kääntäjille, ensimmäistä kertaa. E-lainauskorvaukseen liittyvä lakimuutos etenee parhaillaan eduskunnassa.

E-kirjojen ja e-äänikirjojen maksuttomasta kirjastolainaa-misesta myös kääntäjille maksettavaa lainauskorvausta ollaan viemässä tekijänoikeuslakiin. Myös korkeakoulukir-jastojen e-kirjoja ja e-äänikirjoja ollaan ottamassa mukaan lainauskorvauksen piiriin. Tekijä tulee saamaan korvauk-set siitä riippumatta, lainaanko teosta e- tai e-äänikirjana yleisestä kirjastosta vai korkeakoulukirjastosta. Näin ollen SKTL:n e-aineistojen lainauskorvaukseen liittyvä hallitus-ohjelmataavoite on toteutumassa. Tämä on kääntäjille hie-no uutinen.

Myös verkkokirjahyllyistä saatava korvausta

Korkeakoulukirjastojen lainojen osalta myös niin kutsutut verkkokirjahyllyt tulisi ulottaa korkeakoulukirjastolainojen piiriin. Verkkokirjahyllyt ovat sähköisiä palveluita, joiden kautta esimerkiksi oppilaitoksen verkkokirjaston käyttä-jät voivat valitsemassaan paikassa ja valitsemanaan aikana lukea sähköiseen kirjahyllyyn sisältyviä teoksia. Kirjoitus-hetkellä verkkokirjahyllyt eivät kuitenkaan ole mukana hallituksen esityksessä. Tekijänoikeusjärjestö Sanaston mukaan korkeakoulukirjastoissa fyysisten lainojen määrä on huomattavasti laskenut käyttäjien siirryttyä käyttä-

mään kurssikirjoja verkkokirjahyllyissä. ”Teoksia ja niiden tekijöitä tulee kohdella yhdenvertaisesti riippumatta siitä, missä formaatissa teosta käytetään – näin myös teknolo-gianeutraali lainauskorvaus eli korvaus vastikkeettomasta kirjastokäytöstä voi toteutua”, muistuttaa Sanaston toi-minnanjohtaja **Niina Vettensola**.

Verkkokirjahyllyissä on samoja teoksia kuin kirjastois-sa muutenkin, eli hyllyistä voi lukea muun kirjallisuuden ohella myös käännettyä kirjallisuutta. Mikäli verkkokirja-hyllyjen kautta tapahtuvasta käytöstä ei saisi korvausta, saisi kääntäjä, jonka teoksia käytetään korkeakoulukirjas-tojen verkkokirjahyllyjen kautta, saman teoksen käytöstä vähemmän korvauksia kuin toinen kääntäjä, jonka teoksia lainataan yleisistä kirjastoista e-kirjoina tai korkeakoulukir-jastoista muina kuin verkkokirjahyllyihin sisältyvinä e-kir-joina. Kääntäjien tulee saada korvaus vastikkeettomasta korkeakoulukirjastokäytöstä.

SKTL kuultavana

SKTL osallistui 15. syyskuuta opetus- ja kulttuuriminis-teriön kuulemistilaisuuteen, jossa käsiteltiin ministeriön laatimaa lakiluonnosta, joka koski e-aineiston kirjastokäy-

jää helposti varjoon. Yritän välittää kummitettavilleni kääntäjien ja kirjailijoiden näkökulmaa mahdollisimman konkreettisesti ja ihmiskasvoisesti, karujen faktojen pohjalta. Haluan myös kertoa suomentajan työstä ja muistuttaa käännösten tärkeydestä suomenkielisen kirjallisuuden kentällä.

Kirjallisuuskummit pitävät omat edustajansa ajan tasalla alan keskeisistä kysymyksistä. He myös avaavat päättäjille sitä, mitä kirjallisuuden tekijän työ Suomessa on. Mitkä ovat tärkeimpiä asioita, joita haluatte pitää esillä omalla kaudellanne?

Peltonen: Haluan korostaa kirja-alan luonnetta ekosysteeminä, jossa yhden toimijan toimintaedellytysten heikentyminen rapauttaa koko alaa. On vaikea sanoa, pystyykö kirjojen alv:n nostoaikkeitä enää peruuttamaan, mutta haluaisin myös saada päättäjät ymmärtämään, miten nostaminen olisi vahingollista sivistykselle. Varsin suuret toiveet kohdistan siihen, että lainauskorvausjärjestelmä saataisiin mahdollisimman oikeudenmukaiseksi ja vastaamaan kirja-alan todellisuutta teknologianeutraalisti.

Olisi valtavan hieno saavutus, jos kirjakummitoiminnalla saataisiin vaikutettua myös siihen, että tekstimaailmojen merkitys nousisi voimakkaammin yleiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun. Suomeen pitäisi ehdottomasti saada kirjallisuuspoliittinen ohjelma, koska siihen puolueiden olisi pakko ottaa kantaa. Uskon, että suurin osa niistä kansanedustajista, jotka ylipäättään pysähtyvät pohtimaan tekstien ja lukutaidon tärkeyttä nykymaailmassa, oivaltavat kyllä, miten tärkeää on pitää kirja-alan ammattilaisten toimintakyky vahvana.

Sivill: Tietenkin kirjallisuuden perustavanlaatuinen merkitys kaikessa kulttuurissa ja sivistyksessä. Kirjallisuus ei kuitenkaan ole itsestäänselvyys, joten kirjallisuuspoliittinen ohjelma olisi hyvä saada vihdoinkin aikaan. Myös tekijänoikeuslain ja lainauskorvausjärjestelmän ja -määrärahan pitäminen ajan tasalla ovat asioita, joissa luultavimmin riittää työtä koko kummikaudeksi. Mielessä pyörivät myös taiteilijoiden ja freelancereiden sosiaaliturvakysymykset, ja yritän sivuta niitäkin aina tilaisuuden tullen.

Haastattelu: Maarit Laitinen

Kirjoittaja on SKTL:n viestintäasiantuntija.

tön korvaamista ja oli samalla luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle. SKTL antoi ministeriölle tiistaina 19. syyskuuta aiheesta kirjallisen lausunnon, jossa se kannatti e-aineistojen korvauksen laajentamista korkeakoulukirjastoisiin, mukaan lukien verkkokirjahyllyt.

SKTL osallistui myös sivistysvaliokunnan asiantuntijakuulemiseen 20. lokakuuta ja antoi sivistysvaliokunnalle 17. lokakuuta lausunnon tekijänoikeuslain muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä (HE 46/2023 vp).

Tekijöiden lainauskorvaus ei ole äänikirjan lukijoille

Ministeriö esittää lainauskorvausta vastaavaa korvausta myös äänikirjan lukijoille. Eduskunnan e-kirjojen ja e-äänikirjojen kirjastokäytön korvaamiseen aikaisemmin osoittama miljoonan euron määräraha on kuitenkin myönnetty nimenomaan tekijänoikeudella suojattujen teosten tekijöille, eli kääntäjille ja kirjailijoille. "Määrärahan suuruutta mitoitettaessa määrärahaa ei ole tarkoitettu jaettavaksi äänikirjojen lukijoille, vaan äänikirjojen lukijoiden mahdollinen osuus määrarahasta on pois tekijöiltä, eli kääntäjiltä ja kirjailijoilta", huomauttaa Vettensola.

Tekijällä (kirjailija ja käännösteoksen ollessa kyseessä myös kääntäjä) on teokseen tekijänoikeus, mutta lukijalle esit-

tävänä taiteilijana ei synny tekijänoikeutta: Tekijänoikeusneuvosto on lausunnossaan (TN 1987:18) todennut, että äänikirjan lukija on tekijänoikeuslain 45 §:ssä tarkoitettu esittävä taiteilija. Siksi äänikirja saakin lähioikeussuojan, ei tekijänoikeussuojaa.

Kirjallisuuden tekijät ja äänikirjan lukijat eivät myöskään ole keskenään samassa asemassa eritasoisen työpanoksensa osalta: kun kirjailija tai kääntäjä työstää teosta kuukausia tai vuosia, suoriutuu ääneenlukija luku-urakasta tunneissa tai ainakin päivissä. Tästä syystä SKTL esitti lausunnoissaan äänikirjalukijoiden oikeutta korvaukseen poistettavaksi esityksestä ja katsoi, että äänikirjan lukijoille maksettavan korvauksen budjettivaikutuksia ja oikeudellisia perusteita tulisi selvittää perusteellisesti ennen asian kirjaamista lakiin. Mahdollisten uusien korvausten ei tulisi vähentää kirjallisuuden tekijöiden, mukaan lukien kääntäjien, osuutta lainauskorvauksesta.

Teksti: Jenni Kavén

Kirjoittaja on SKTL:n toiminnanjohtaja.

SKTL:n lausunnot: sktl.fi/liitto/lausunnot

KäTu2024: Yhteys

Tampereen yliopisto
19.–20.4.2024

XXI Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumi
XXI Symposiet om forskning i översättning och tolkning
XXI Symposium on Translation and Interpreting Studies

Ensi vuoden Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumin ensimmäinen kiertokirje on julkaistu symposiumin sivuilla www.katu-symposiumi.com.

Vuonna 2024 symposiumin teemana on Yhteys.

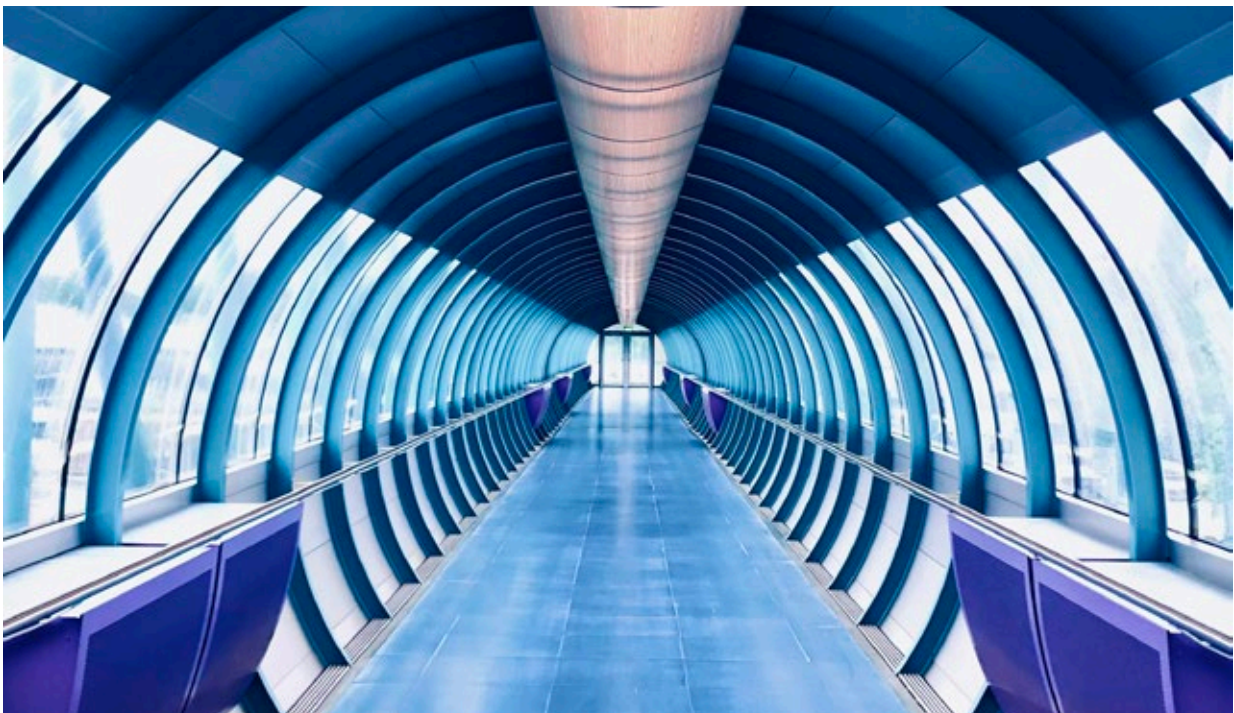
Plenaristeiksi ovat lupautuneet **Franz Pöchhacker** (Universität Wien) ja **Tiina Kinnunen** (Kääntäjäseuran kirjan perustajajäsen).

Symposiumi järjestetään perjantaista lauantaihin 19.–20.4.2024. Väitöskirjatutkijoille on tarjolla tuttuun tapaan myös koulutustapahtuma symposiumia edeltävänä torstaina (18.4.2024). Huomaathan, että työpajaehdotuksia pyydetään ma 20.11.2023 mennessä (sektio- ja posteriesitelmäehdotuksia ma 15.1.2024 mennessä).

Tervetuloa Tampereelle huhtikuussa 2024!

Yhteydenotot: **katu2024@tuni.fi**

Järjestäjä: Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton opettajien ja tutkijoiden jaosto.

© Anni-Kaisa Leminen

Haku vuoden 2024 residenssijaksoille on auki 19.11. asti

Kaikki Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton jäsenet jaostosta ja jäsenlajista riippumatta voivat hakea SKTL:n yhteistyökumppanin Särö ry:n Oder-residenssiin, joka sijaitsee Saksan ja Puolan rajalla, Frankfurt Oderin kaupungissa. Rajajoki Oder sijaitsee aivan residenssiasunnon ikkunan alla, ja alueella pääsee nauttimaan kirjavasta paikalliskulttuurista joen molemmin puolin!

Haettavana on kolme kahden viikon jaksoa:

- keväällä 11.–25.3.2024
- kesällä 24.6.–8.7.2024
- syksyllä 18.11.–2.12.2024

Kahden viikon majoitusjakso on aina maanantaista maanantaihin, eikä lyhyempää jaksoa voi hakea. Haettavana on yhden hengen huone (10 m²), kahden hengen huone (16 m²) tai koko residenssiasunto (86 m²). Hakemuksen liitteenä tulee olla vapaamuotoinen työsuunnitelma, jonka perusteella oleskelujaksoa haetaan (enintään yksi A4).

Hinnat kahden viikon jaksolla

- yhden hengen huone (1 hlö) 308 € tai
- kahden hengen huone (1–2 hlöä) 462 € tai
- koko residenssi (1–3 hlöä) 770 €.

Tarkemmat tiedot residenssistä ja hakuilmoituksen löydät osoitteesta **www.sktl.fi/residenssi**.

Residenssissä aikaisemmin oleskelleiden jäsenemme fiilistelyjä voit käydä lukemassa mm. Kääntäjä-lehden numeroista 1/2020 ja 4/2021. Kääntäjä-lehden arkiston löydät osoitteesta www.sktl.fi/lehtiarkisto.

© Särö ry / Venla Saalo

© Särö ry / Venla Saalo

Turvapaikkapuhuttelujen tulkeilta edellytetään monenlaista osaamista

– Migri ja Diak tarttuvat haasteeseen kehittämällä tulkeille verkkokoulutuksen

Mitä turvapaikkaprosessissa tapahtuu? Miten turvapaikkapuhuttelu etenee ja millä logiikalla puhuttelija esittää kysymyksiä turvapaikanhakijalle? Entä mikä on tulkin rooli turvapaikkapuhuttelussa ja millaista erikoissanastoa tulkki tarvitsee, jotta hänellä olisi parhaat mahdollisuudet tehdä työnsä laadukkaasti? Pian turvapaikkapuhuttelua tekevät tulkit voivat perehtyä näihin teemoihin suorittamalla Maahanmuuttoviraston (Migri) verkkokoulutuksen. Koulutuksen tarkoitus on tarjota tulkeille hyödyllisiä työkaluja ammattitaitonsa kehittämiseen.

Laadukas tulkkaus on ensiarvoisen tärkeää turvapaikkapuhuttelujen onnistumisen ja asiakkaan oikeusturvan varmistamiseksi. Se on myös viranomaisen etu. Turvapaikkapuhuttelujen erityinen luonne luo tulkkaukselle monenlaisia haasteita. Tulkin työ on itsenäistä, eivätkä Migrin tekemä laaduntarkastustyö tai aiemmassa hankkeessa laadittu *Opas tulkeille* tue tarpeeksi tulkkeja heidän työssään. Migrissä on siten todettu, että tulkkien työn tueksi tarvitaan verkkokoulutus.

AMIF-rahaston tuella laadukas verkkokoulutus

Koulutuksen toteuttamiseksi tarvittiin hanke, ja Migri päätti pyytää hankkeeseen mukaan Diakonia-ammattikorkeakoulun (Diak) asioimistulkkausten ja tulkikoulutuksen pedagogiikan asiantuntijana. Hanke on nimeltään KOTU, ja se käynnistyi tämän vuoden toukokuussa. Nimi tulee sanoista ”koulutusta turvapaikkapuhuttelujen tulkeille ja tulkkausten käsittelyjärjestelmä”. Hanke kestää vuoden, ja se saa tukea EU:n turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta (AMIF-rahasto).

Migri ja Diak suunnittelevat ja toteuttavat verkkokoulutuksen yhteistyössä. Verkkokoulutuksen tarkoitus on taata tasalaatuiset tulkkaukset turvapaikanhakijoille heidän lähtömaastaan ja kielestään riippumatta ja siten varmistaa tulkkausten kaikkien osapuolten oikeusturvan toteutuminen.

Tulkeille aiempaa vankemmat tiedot ja taidot turvapaikkapuhuttelujen tulkkauksia varten

Tulkin ammattitaito on turvapaikkapuhuttelun onnistumisen kannalta kriittinen osa. KOTU-hankkeella pyritään tukemaan tulkkien tärkeää työtä turvapaikkapuhutteluissa. Migri ei voi juurikaan antaa ennakkotietoa yksittäisten puhuttelujen tarkemmasta asiassisällöstä, koska asiat ovat salassa pidettäviä. Tämän vuoksi tulkkien täytyy valmistautua hyvin itsenäisesti oman pohjaosaamisensa avulla, mihin tämä koulutus antaa hyvän työkalun.

Koulutus perehdyttää tulkit turvapaikkaprosessiin yleisesti sekä antaa tietoa siitä, miten turvapaikkapuhuttelussa toimitaan ja mikä on laadukkaan tulkkausten merkitys puhuttelun onnistumisen kannalta. Siinä kerrotaan myös pääpiirteittäin Migrin puhuttelumetodista, jotta tulkit voivat ymmärtää paremmin

Lisätietoja:

Sanna-Marjatta Kettunen

erityisasiantuntija (Migri)
kotuhanke@migri.fi

Paula Trentecuisse

asioimistulkkausten lehtori, projektikoordinaattori (Diak)
paula.trentecuisse@diak.fi

EUSA-rahastot 2021–2027

Diakonia-ammattikorkeakoulu on kohtaamisen korkeakoulu
Maahanmuuttovirasto (migri.fi)

esimerkiksi sen, miksi esitettävät kysymykset muotoillaan juuri tietyllä tavalla.

Koulutuslupasta käsittää osioita myös tulkin roolista ja ammattietikasta tarkoituksena vahvistaa tulkkien ammattitaitoista työskentelyä. Tärkeänä osana ovat vinkit varsinaisten tulkkaitojen kehittämiseen: Millaista on tulkin muistiinpanotekniikka ja miten hyödyntää sitä? Miten esitän tarkentavia kysymyksiä ja voinko keskeyttää puhujan?

Koulutuksessa tulkit saavat tietoa siitä, millaista osaamista tulkeilta edellytetään turvapaikkapuhutteluissa ja millaisia oikeuksia ja velvollisuuksia heillä on. Koulutuksessa

pureudutaan lisäksi turvapaikkapuhutteluissa tarvittavaan erikoisterminologiaan, etätulkkaukseen ja haavoittuvassa asemassa olevien asiakasryhmien huomioimiseen. Kokonaisuuteen kuuluvassa harjoitus- ja testausosiossa tulkit pääsevät arvioimaan omaa osaamistaan ja valmiuksiaan tehdä turvapaikkapuhuttelujen tulkkauksia.

Tulkkauksien käsittelyjärjestelmä

KOTU-hankkeessa kehitetään Migrin sisäiseen käyttöön myös tulkkauksien käsittelyjärjestelmä. Sen tarkoituksena on sujuvoittaa tulkkauksien varaamista sekä varmistaa sopivan tulkin kohdentamisen tiettyyn puhutteluun. Lisäksi Migri selvittää mahdollisuutta liittää koulutuslupastalle suora viestintäkanava Migrin ja tulkkien välille.

KOTU-hanke tarjoaa täsmäkoulutusta turvapaikkapuhuttelujen tulkeille

Kääntäjä-lehti haastatteli Migrin erityisasiantuntija **Sanna-Marjatta Kettusta** ja Diakonia-ammattikorkeakoulun (Diak) asioimistulkkauksen lehtori, projektikoordinaattori, **Paula Trentecuisse** ja selvitti mistä KOTU-hankkeessa oikein on kyse.

Kenelle koulutus on tarkoitettu ja mihin tarpeisiin se vastaa?

Kettunen ja Trentecuisse kertovat, että kyseessä on täsmäkoulutus turvapaikkapuhutteluja tulkkaville tulkeille. Koulutukseen pääsee, kun on Migrin listoilla. ”Laadunvarmistuksessa esille tulneiden huomioiden takia kohderyhmä on tämä. Havahduimme siihen, että perehdytysmateriaalia ei ole, vaikka turvapaikkapuhutteluissa tulkkaminen on hyvin erilaista kuin muissa viranomaisissa tulkkaminen”, Kettunen kertoo. Trentecuisse lisää, että muita kohderyhmiä ovat asioimistulkkauksen opiskelijat. ”On tärkeää, että he ymmärtävät jo opiskeluvaiheessa, kuinka tärkeää on perehtyä tähän erikoisalaan, jotta voi tulkata turvapaikkapuhutteluja.”

Viestinnän kohteena ovat myös muut alan sidosryhmät ja tulkkitoimistot. ”Haluaamme että tieto tästä leviää mahdollisimman laajalti”, toteaa Trentecuisse.

Paula Trentecuisse

Sanna-Marjatta Kettunen

”Vaikka materiaali keskittyykin turvapaikkapuhutteluihin, voi siitä olla hyötyä tulkeille myös muussa viranomaistoiminnassa. Materiaalista voi saada esimerkiksi vinkkejä oman muistiinpanotekniikan kehittämiseen, vuorovaikutukseen tai siihen, miten voi olla samalla neutraali, mutta kuitenkin empaattisesti läsnä, kun puhutaan arkaluonteisista asioista.”

Kettunen huomauttaa, että vaikka toivotaankin, että kaikki tulkit olisivat oppilaitosten kouluttamia, ei oppilaitosten kielivalikoima kata kaikkia Migrin kieliä. Hän lisää, että tulkkien työ on todella itsenäistä, eikä palautetta aina saa. Kokeneillekin tulkeille koulutus on hyvä mahdollisuus päivittää omia tietojaan. Samalla tulkki pääsee itse mittaamaan, miten paljon oikeasti osaa. ”Aina voi olla jotain mitä ei ole huomannut tai jotain on päässyt unohtamaan. Jos tarpeeksi rutinoituu, niin samalla voi unohtua perusasiat.”

Verkkokoulutus itsenäiseen opiskeluun

Trentecuisse painottaa, että kyseessä on freelancertulkeille harvinainen mahdollisuus, sillä toimeksiantajien järjestämää koulutusta ei useinkaan ole saatavilla. Tämän koulutuksen voi lisäksi suorittaa silloin kun se sopii parhaiten omaan aikatauluun.

Kyseessä on Migrin hallinnoima, Moodle-verkko-oppimisympäristöön rakennettava verkkokoulutus, jonka tulkki suorittaa itsenäisesti. Trentecuisse kertoo, että se pyritään rakentamaan pedagogisesti mahdollisimman toimivaksi kokonaisuudeksi, niin että asiasta toiseen edetään loogisesti. ”Sinne tulee videoita sekä oppituntityyppejä aktiviteetteja, joissa on esimerkiksi PowerPointia, podcasteja, osittain tekstiäkin.” Materiaalissa käsitellään eri osaamisalueita, kerrotaan avoimesti, mitä kaikkea tulkilta odotetaan ja edellytetään. Lisäksi perehdytetään ylipäättään Migriin, turvapaikkaprosessiin, turvapaikkapuhuttelun kulkuun ja kerrotaan millä tavalla puhuttelumetodi toimii. Koulutusmateriaalissa

on lisäksi Migrissä kerättyä suomenkielistä termistöä, jonka pohjalta tulkki voi rakentaa toiselle työkielelleen omia listojaan.

Kettunen huomauttaa, että tulkkeja ei pisteytetä Migrissä kurssin tulosten mukaan. Koulutuksen tavoitteena on aktiivinen oppiminen, jolla tuetaan tulkkien työtä. ”Heille tarjotaan keino lisätä omaa osaamistaan tällä tietyllä erikoisalalla, koska yksittäiselle tulkille on iso työ lähteä perehtymään siihen ilman sen kummempaa taustatietoa.”

”Tulkin työ on todella tärkeää meille ja turvapaikanhakija-asiakkaillemme”, Kettunen sanoo, ja lisää: ”Toivomme että myös tulkit kokisivat, että tämä koulutus on positiivinen juttu, eikä mikään ’pakkopulla’.”

Haastattelu: Maarit Laitinen

Kirjoittaja on SKTL:n viestintäasiantuntija.

**Tampereen
Kirjafestarit
la-su 2.-3.12.
Tampere-talossa**

Tutustu ohjelmaan:
kirjafestarit.fi

Uudistuvien Tampereen Kirjafestareiden ohjelmistossa mukana mm. **Kjell Westö, Juha Itkonen, Maija Vilkkumaa, Sirpa Kähkönen, Raija Oranen** ja presidenttiehdokaspaneeli.

Luvassa on entistäkin monipuolisempi kulttuurin ja kirjallisuuden, nautiskelun ja jouluostosten juhla.

Ota tapahtuman sometilitt seurantaan:

@trekirjafestarit @trekirjafest

Tapahtuman järjestäjä pidättää oikeuden mahdollisiin tapahtumamuutoksiin.

Ennakkotiedot auttavat tulkkia valmistautumaan

Tulkkauksen avulla huolehditaan tulkkaustilanteessa kaikkien tulkkauksen osapuolten, niin asiakkaan, viranomaisen kuin mahdollisen asiakkaan avustajankin, oikeusturvasta, ja siksi tulkkaustehtävissä tulisikin aina käyttää ammattitulkkia.

Tulkkauksen toimeksiantajan ja tilaajan tulisi aina muistaa, että tulkin valmistautuminen ja hyvät ennakkotiedot tulkkaustoimeksiannosta palvelevat tulkkauksen onnistumista.

Valmistautuminen on joskus koulutetulle ammattitulkillekin haastavaa, jos tulkki ei saa etukäteen tulkkaukseen liittyvää materiaalia tai tarvittavaa tietoa. Esimerkiksi turvapaikka-asioissa tulkille kerrotaan tilanteeseen saapuvan lähtömaa ja tulkattavat kielet. Tulkille saatetaan mahdollisesti kertoa myös se, millaisesta tulkkauksesta on kysymys, onko kyseessä esimerkiksi turvapaikkapuhuttelu, tiedoksianto tai perheenyhdistämiseen liittyvä tulkkaus. Kokeneelle tulkille niukatkin tiedot saattavat riittää tulkkausta varten, mutta myös koulutetun tulkin on ensin kerättävä kokemusta, ennen kuin erilaisiin tulkkausaiheisiin liittyvä lainsäädäntö on tuttua. Kaikissa tilanteissa ei lähtömaa tai kieli ole riittävä tieto: tulkin tulee tietää puhujan murre tai tarkempi alue, sillä esimerkiksi saman kielen paikallismurteet saattavat joskus erota huomattavasti toisistaan. Työhön tai opiskeluun liittyvissä asioissa tieto hakijan ammatista tai alasta auttaa, jotta tulkki voi kohdennetusti perehtyä kyseisen maan koulutusjärjestelmään tai ammattisanastoon.

Monesti tulkki saattaa olla tulkkaustilanteessa ainoa, jolla ei ole mitään ennakkotietoa tulkattavasta asiasta, vaikka muilla on käytössään asiakirjoja ja tietoa, ja kuitenkin tulkin tehtävä on mahdollistaa näille ennakkotiedoille rakentuva viestintä osapuolten välillä. Tietenkään aina ei ennakkotietoja tai kirjallista materiaalia ole saatavilla, jolloin niitä ei pystytäkään tulkillekaan toimittamaan. Esimerkiksi kuulustelussa tai puhuttelutilanteessa saatetaan koko

Asioimistulkin ammattisäännöstö löytyy SKTL:n sivuilta osoitteesta sktl.fi/asioimistulkin-ammattisaannosto.

tarina kuulla vasta ensimmäistä kertaa. Tulkin työtä voisi helpottaa myös se, jos hän saisi keskustella asiakkaan avustajan kanssa ennen tulkkausta, tai jos hän on jo aikaisemmin tulkannut samoja henkilöitä.

Jokaiselle koulutetulle ja eettisesti toimivalle ammattitulkille on itsestään selvää, että kaikkia tulkin käyttöön saamia tietoja koskee salassapitovelvollisuus. Ja ennen kaikkea: monet salassa pidettävät asiat käyvät joka tapauksessa tulkille ilmi viimeistään tulkkaustilanteessa. Siksi ei pitäisi olla estettä sille, etteikö tulkki voisi perehtyä salassa pidettäviin tietoihin jo etukäteen valmistautuakseen tulkkaustilanteeseen. Tarvittaessa tämä voitaisiin järjestää esimerkiksi käyttäjälokia keräävällä vahvaan tunnistautumiseen perustuvalla järjestelmällä

tai sallimalla tulkin käydä tutustumassa aineistoon niiden käsittelyyn hyväksytyissä tiloissa.

Mikäli tulkkaustilanteessa (esimerkiksi tiedoksiannot) viitataan tiettyihin lakeihin, lainkohdista olisi hyvä toimittaa tulkille tieto, jotta hän pystyisi valmistautumaan tulkkaukseen tutustumalla kyseisiin lainkohtiin. Lakiteksti ei ole salassa pidettävää tietoa.

Teksti: Jenni Kavén

Kirjoittaja on SKTL:n toiminnanjohtaja.

Juttua varten on haastateltu SKTL:n tulkki- ja puheenjohtaja Marjo Autioniemeä, rekisteröityä oikeustulkkiä

Suvi Salmilampea sekä tulkki Pia von Essenä.

Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunnan terveisiä

Oikeutta laatia viranomaisten tarvitsemia ns. laillisesti päteviä käännöksiä on Suomessa säädelty lailla 1960-luvulta lähtien. Nykyinen asiaa koskeva laki ja asetus tulivat voimaan 2008. Tämänhetkistä auktorisoidun kääntäjän tutkintojärjestelmää hallinnoivat Opetushallitus ja sen yhteydessä toimiva Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunta. Käsittelemme tässä artikkelissa tutkintojärjestelmää ja siihen liittyviä ajankohtaisia asioita.

Yleistä tutkintojärjestelmästä

Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunnan toimikausi on 5 vuotta. Nykyinen, järjestyksessään neljäs lautakunta aloitti toimintansa 1.1.2023. Lautakunnassa ovat edustettuina kääntäjät, kääntäjiä kouluttavat yliopistot ja käännösten tarvitsijat. Kääntäjien edustus tulee kahden kääntäjäjärjestön, SKTL:n ja Kieliasiantuntijat ry:n kautta, ja yliopistojen edustajat ovat kääntäjänkoulutusohjelmissa toimivia lehtoreita. Lautakunnan puheenjohtajana toimii FT **Leena Salmi** Turun yliopistosta ja lautakunnan sihteerinä opetusneuvos **Terhi Seinä** Opetushallituksesta.

Auktorisoidun kääntäjän tutkinto perustuu auktorisoiduista kääntäjistä annettuun lakiin ja asetukseen sekä tutkinnon perusteisiin. Laissa auktorisoiduista kääntäjistä säädetään,

että Opetushallitus ylläpitää ja kehittää auktorisoidun kääntäjän tutkintojärjestelmää sekä valvoo auktorisoidun kääntäjän tutkinnon toimeenpanemista. Opetushallituksen yhteydessä toimiva Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunta puolestaan valvoo auktorisoitujen kääntäjien toimintaa, hyväksyy tai hylkää tutkintosuoritukset, myöntää ja peruuttaa auktorisointeja, huolehtii auktorisoidun kääntäjän tutkinnon toimeenpanon järjestelyistä ja ylläpitää auktorisoitujen kääntäjien rekisteriä. Tutkintolautakunta voi myös tehdä aloitteita tutkintojärjestelmän kehittämiseksi.

Tutkinnosta

Auktorisoidun kääntäjän oikeus voidaan myöntää henkilölle hyväksytysti suoritettuna tutkinnon tai laissa määriteltujen korkeakouluopintojen perusteella. Opinnoiksi määritellään

Kuva helmikuussa 2023 lautakunnan ensimmäisestä kokouksesta. Edessä pj. Leena Salmi ja sihteerit Terhi Seinä, Takana Risto Rouvari, Saara Kalajoki (OPH), Päivi Kuusi, Taina Neira, Nike Parland, Igor Kudashev, Liisa Nemitz ja Katja Pulkkinen (korkeakouluharjoittelija OPH).

vähintään 60 opintopisteen laajuiset, maisterintutkintoon sisältyvät kääntämisen opinnot, joiden osana on suoritettu vähintään 6 opintopisteen verran auktorisoitua kääntämistä käsitteleviä luento- ja käännöskursseja.

Auktorisoidun kääntäjän tutkinto järjestetään kerran vuodessa useammalla eri paikkakunnalla, yleensä ainakin Helsingissä, Joensuussa ja Tampereella. Tutkintosuoritus koostuu auktorisoidun kääntäjän ammattitaitoa mittaavasta monivalintatehtävästä sekä kahdesta käännöstehtävästä, joista toinen on pakollinen lain ja hallinnon alalta ja toinen tutkinnon suorittajan valinnan mukaan koulutuksen, lääketieteen, talouselämän tai tekniikan alalta. Käännettävistä kielistä toisen tulee olla suomen, ruotsin tai saamen kieli.

Tutkinnon hyväksytysti suorittaneita on ollut vuosina 2008–2022 yhteensä noin 220. Tutkinnon läpäisyprosentti on vaihdellut kahdeksasta 30 prosenttiin. Koska kyseessä on näyttötutkinto, ennalta määritettyä läpäisyprosenttia ei ole, vaan hyväksytyjen määrä riippuu siitä, kuinka moni täyttää tutkinnon eri osioiden läpäisyvaatimukset. Ammattitaitoa mittaavan monivalintatehtävän tarkoituksena on muun muassa varmistaa, että kääntäjä ymmärtää työprosessin eri vaiheet ja tuntee kääntäjän ammattikäytänteitä. Käännöstehtävissä pitää pystyä koetilanteen puitteissa eli rajoitetussa ajassa laatimaan käännös, jonka sisältö vastaa lähdetekstin sisältöä, joka on kohdekielen normien mukainen, ja joka noudattaa laillisesti pätevien käännösten laatimisen konventioita.

Auktorisoitujen kääntäjien rekisteri

Opetushallituksen ylläpitämässä auktorisoitujen kääntäjien rekisterissä on tällä hetkellä 2071 kääntäjää ja 95 kieliparia. Rekisteri uudistettiin syksyllä 2022. Uudistuksessa yhteydenotto kääntäjään muuttui asiakkaan kannalta helpommaksi, sillä asiakas voi nyt rekisterin hakukoneen kautta ottaa yhteyttä suoraan kääntäjään.

Kielissä, joissa auktorisoituja kääntäjiä on useita, asiakkaalle näkyviin tulevan hakutuloksen järjestys vaihtuu kerran vuorokaudessa yhdenvertaisen näkyvyyden turvaamiseksi. Tästä johtuen kääntäjien eri aikoina saamien yhteydenotto-pyyntöjen määrä voi vaihdella. Rekisterin toimivuuden ja asiakaspalvelun sujuvuuden takia on olennaista, että kääntäjät pitävät yhteystietonsa ajan tasalla ja vastaavat kaikkiin yhteydenotto-pyyntöihin. Vaikka monelle auktorisoidulle kääntäjälle laillisesti pätevien käännösten laatiminen on sivutoimista, kääntäjää etsivälle asiakkaalle käännöksen tarve on aina todellinen ja usein ainutkertainen.

Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunta 2023–2027

Puheenjohtaja: **Leena Salmi**, Turun yliopisto

Varapuheenjohtaja: **Marja Kivilehto**, Tampereen yliopisto

Sihteeri: **Terhi Seinä**, Opetushallitus

Jäsenet:

Päivi Kuusi, Helsingin yliopisto

Minna Ruokonen, Itä-Suomen yliopisto

Taina Neira, Oikeusministeriö

Risto Rouvari, Asianajotoimisto Risto Rouvari Oy

Emma Suomalainen, Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto

Liisa Nemitz, Kieliasiantuntijat ry

Toni Ruotsalainen, Digi- ja väestötietovirasto

Varajäsenet:

Igor Kudashev, Tampereen yliopisto

Svetlana Probirskaja, Helsingin yliopisto

Kalle Konttinen, Turun yliopisto

Mika Rislä, Tuomioistuinvirasto

Lauri Railas, Suomen asianajajaliitto

Laura Vuorinen, Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto

Nike Parland, Kieliasiantuntijat ry

Anna-Riina Korteniemi, Poliisihallitus

Auktorisoidut kääntäjät voivat ilmoittaa rekisteritietoihinsa haluamistaan muutoksista osoitteeseen auktoris.lautakunta@oph.fi.

Kääntäjä voi myös pyytää, että hänen nimensä ei tule asiakkaille näkyviin.

Auktorisoinnin uusiminen

Vuonna 2008 tai sen jälkeen auktorisoidun kääntäjän oikeuden saaneiden on uusittava oikeutensa hakemuksella viiden vuoden välein. Auktorisoinnin uusiminen ei siis koske niitä, jotka ovat olleet virallisia kääntäjiä ja saaneet auktorisoidun kääntäjän oikeuden sen perusteella.

Oikeuden uusintaa haetaan lomakkeella, johon kirjoitetaan kuvaileva selvitys siitä, miten kääntäjä on ylläpitänyt ammattitaitoaan. Selvityksessä voi esimerkiksi kertoa, millä tavalla toimii kääntäjänä (vaikkapa päätoimisena inhouse-kääntäjänä tai sivutoimisesti muun toimen ohella), miten on kouluttautunut tai osallistunut aiheita käsitteleviin seminaareihin. Opetushallitus lähettää auktorisoidulle kääntäjälle sähköpostitse muistutuksen 3 kk ennen auktorisoinnin umpeutumista.

Tutkintojärjestelmän jatkuva kehittäminen

Opetushallitus ja Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunta kehittävät aktiivisesti tutkintojärjestelmää ja siihen liittyvää, tutkinnon järjestäjille, tutkintoon osallistuville ja tutkintotehtävien laatijoille ja arvioijille suunnattua ohjeistusta. Tutkintotehtävien laatijoille ja arvioijille järjestetään säännöllisesti koulutustilaisuuksia. Kehittämistyössä hyödynnetään tutkintojärjestelmään liittyvää tieteellistä tutkimusta, tutkinnon suorittajien palautekyselystä saatua tietoa sekä tutkintotehtävien laatijoiden ja arvioijien koulutustilaisuuksissa esille nousseita kehittämiskohteita. Tutkimuksen perusteella on muun muassa uudistettu käännöstehtävien arviointikriteerit.

Tiedottamista ja koulutusta

Opetushallituksen verkkosivuilta löytyy materiaalia tutkinnon suorittamisesta kiinnostuneille, auktorisoituina kääntäjinä toimiville ja heidän asiakkailleen. Materiaalit ovat saatavilla suomeksi ja ruotsiksi ja pääkohdittain myös englanniksi.

Tutkintolautakunta lähettää auktorisoiduille kääntäjille vuosittain ajankohtaisia asioita käsittelevän sähköpostitiedotteen. Kirje lähetetään sähköpostitse kaikille rekisterissä

oleville auktorisoiduille kääntäjille. Jos olet auktorisoitu kääntäjä, mutta et ole saanut sähköpostikirjettä, tarkista, että rekisterissä oleva sähköpostiosoitteesi on ajan tasalla.

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto järjestää yhdessä Kieliasiantuntijat ry:n kanssa säännöllisesti koulutuspäiviä auktorisoiduille kääntäjille, joihin myös auktorisoidun kääntäjän tutkintojärjestelmästä vastaavat tahot osallistuvat kouluttajina. Seuraava koulutus järjestetään 13.12.2023 Helsingissä.

Lähteet (laki, asetus, perusteet, auktorisoidun kääntäjän ohjeet) OPH-sivuilla www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kieli-ja-kaantajatutkinnot/ auktorisoidun kaantajan-tutkinto

Teksti:

Leena Salmi ja Terhi Seinä

Leena Salmi toimii Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunnan puheenjohtajana ja Terhi Seinä tutkintolautakunnan sihteerinä.

Auktorisoitujen kääntäjien koulutuspäivä 13.12. Helsingissä ja verkossa

Päivän aikana perehdymme auktorisoidun kääntämisen ajankohtaisiin aiheisiin. Ohjelmassa luovassa mm. tutkintolautakunnan tuoreita kuulumisia, puheenvuoro pienten kielten kääntämisen erityispiirteistä, haasteista ja ratkaisuista sekä paneelikeskustelu auktorisoitujen käännösten hinnoittelusta.

Koulutuksen järjestävät yhteistyössä Opetushallituksen yhteydessä toimiva Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunta, Kieliasiantuntijat ry sekä Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto.

Ilmoittautuminen avataan pian – seuraathan tiedotustamme!

www.sktl.fi/aukt-koulutus

Tyrannosaurus Rex apuun – konferenssiavustajana Trextuality-konferenssissa

Kuulen jostakin linnunlaulua syvällä unessani. Jonkin ajan kuluttua silmäni avautuvat; tuijotan hetken aikaa kattoa, kunnes tajuan linnunlaulun tulevan herätyksestäni. Sammutan herätyksen, istun vähän aikaa tuijottaen tyhjyyteen. Nousen sängystä ylös lähes zombiämaisesti kohti keittiötä, jossa laitan teenkeittimen päälle. Teeveden tullessa tarkistan kellon ja suunnittelen, kuinka nopeasti olen valmis lähtemään yliopistolle avaamaan infotiskiä. Onhan tänään konferenssin viimeinen päivä.

© Aliisa Rantanen

Jännitys alkaa tiivistyä, kun konferenssin ensimmäisenä päivänä monet vanhat sekä uudet kasvat valtaavat Arcanum-rakennuksen aulan.

Perhosia vatsassa

Sain syyskuussa ainutlaatuisen tilaisuuden päästä järjestämään tekstuaalitieteitä ja käännöstiedettä yhdistävää konferenssia Turun yliopistossa. Konferenssi, nimeltään *Trextuality – Interdisciplinary Approaches to Translated and Multilingual Texts* oli ensimmäinen laatuaan, joten paineet olivat kovat. En voi tarpeeksi alleviivata kuinka paljon minua pelotti lähteä mukaan järjestämään konferenssia. Vaikka olen opiskelijajärjestön hallituksen jäsenenä ollut mukana järjestämässä monia tapahtumia, tämä oli ensimmäinen kerta, kun mietin ”onko minusta oikeasti tähän?”. Osaanko vastata heidän kysymyksiinsä? Osaanko omatoimisesti ratkaista ongelmatilanteita? Onneksi nämä perhoset kuitenkin rauhoittuivat konferenssin edetessä torstaista lauantaihin, jolloin tunsin vihdoinkin voivani hengittää täysin rinnoin. Olin jopa hieman pettynyt lauantaina, kun tajusin ”tämän olevan tässä”. Viimeinen päiväni oli onneksi kaikkein vilkkain juostessani huoneesta ja paneelistä toiseen, joten tälle ajatukselle ei ehtinyt antaa montaa minuuttia mielessä.

Näkymättömiä käännöksiä

Konferenssissa oli esitelmiä hyvin erilaisista teemoista aina fanikäänntämisestä renessanssiajan teksteihin. Ohjelma sisälsi esitelmiä myös omasta lempiaiheestani, vanhoista englanninkielisistä teksteistä ja kielihistoriasta. Osana viimeisen päivän aikataulua pääsinkin salivahdiksi paneeliin, joka käsitteli kääntämisen näkyvyyttä ja näkymättömyyttä vanhoissa teksteissä. Käännökset ja kääntäminen ovat olleet osa kieli- ja kirjahistoriaa jo vuosisatojen ajan, mutta vasta renessanssin aikaan kääntämisprosessi alkoi samaan vankempaa jalansijaa, kuten **Sara Barker** kertoi esitelmässään. Kuitenkaan tämä ei ollut täydellinen valta; vaikka sana ”käännös” esiintyi teoksen esittelyssä, kääntäjän nimi jätettiin mainitsematta. Täten näkyvyyden ja näkymättömyyden ulottuvuudet kohtaavat toisensa. En voi puhua näiden kääntäjien puolesta, mutta tämä sai

minut tuntemaan, että heitä kohtaan oli tehty väärin. He ovat tehneet suuren työn saadakseen tekstin käännettyä ja julkaistua, mutta eivät saa ottaa sitä kunniaa, vaan he jäävät tekstiensä taakse piiloon.

© Eeva Timonen

Uudestaan, uudestaan!

Kun vieraat olivat lähteneet, ja olimme siivonneet kaikki tilat ja vieneet tavarat paikoilleen, sisäinen lapseni huusi ”uudestaan, uudestaan!”. Vaikka päivät olivat pitkiä ja yöunet lyhyitä, reppu vain yksi syvä kaatopaikka energijuomatölkeille ja jääkaappi täynnä kahvitarjoilusta ylijääneitä karjalanpiirakoita, tunne konferenssin loppumisesta oli ristiriitainen. Oma tiimimme, T-Rex nimeltään, oli koko konferenssin ajan tietynlainen turvaverkko. Joku oli aina selkäsi takana antamassa tukea, yhdessä ratkottiin ongelmia ja infotiskillä naurettiin vatsa vääränä suomalaisten joululaulujen synkkyyttä. Tämän tiimin ja erilaisten kokemusten takia olikin mielenkiintoista päästä näkemään kulissien taakse, mitä kaikkea kuuluu konferenssin järjestämiseen: lehdistötiedotteiden tekeminen, sosiaalisen median kautta tapahtuvan mainonnan suunnittelu, tietotekniikan osaaminen sekä paljon muuta. Tähän vedoten haluaisin sanoa, hieman puolueellisena, meidän ihmisten tekävän konferenssin: kuten näytelmät niin myös konferenssit tarvitsevat sekä kulissien takana että sen edessä olevia henkilöitä saavuttaakseen onnistuneen show’n. Ja senhän me teimme!

Teksti: Aliisa Rantanen

Kirjoittaja toimi konferenssiavustajana Turun yliopistolla 7.–9.9. pidetyssä Ttextuality-konferenssissa.

Viimeinen päivä alkamassa, mutta järjestäjän hymy ei järky.

Tarjoa juttuaihetta Kääntäjä-Översättaren-lehteen

Tiedätkö kiinnostavan väitöskirjan tai pro gradu -tutkielman?
Haluaisitko kirjoittaa Kääntäjä-Översättaren-lehteen omasta tutkimuksestasi?
Ehdota meille juttuaiheita osoitteessa **tiedotus@sktl.fi**.

Tulkkauksen työelämätoimikunta kehittää osaltaan tulkkien ammatillista koulutusta ja valvoo sen laatua

SKTL:n yhteistyökumppaneiden sarjassa esitellään tällä kertaa Tulkkauksen työelämätoimikunta.

Työelämätoimikunnat ovat Opetushallituksen nimeämiä yhteistyöelimä, joiden tehtävänä on tarjota tukea ammatillisen koulutuksen laadun varmistamiseen. Tulkkauksen työelämätoimikunta on yksi 37 työelämätoimikunnasta ja kuuluu humanististen ja taidealojen työelämätoimikuntien ryhmään. Tulkkauksen työelämätoimikunnan toimialaan kuuluvat asioimistulkin ammattitutkinto, oikeustulkkaus-erikoisammattitutkinto ja puhevammaisten tulkkaus-erikoisammattitutkinto.

Jokaisessa työelämätoimikunnassa on työntekijöiden, työnantajien, ammatinharjoittajien ja koulutuksen edustajat. Jäseniä voi olla korkeintaan yhdeksän ja lukumäärä riippuu toimikunnan edustamien alojen määrästä.

Työelämätoimikuntien tukena toimii Opetushallituksen alainen työelämätoimikuntien sihteeristö, joka varmistaa, että eri toimikunnat toimivat yhtenäisesti, ja hoitaa toimikuntien sihteerin tehtävät. Tulkkauksen työelämätoimikunnan sihteerinä toimii **Carola Helle-Kolunen**.

Työelämätoimikunnat tekevät

Työelämätoimikunnat osallistuvat sen varmistamiseen, että näytöt toteutetaan ja osaamista arvioidaan laadukkaasti. Jotta tämä olisi mahdollista, työelämätoimikunta seuraa tutkintojen järjestämistä valtakunnallisen palaute-, seuranta- ja arviointitiedon avulla. Toimikunta myös tekee vierailukäyntejä näyttöympäristöihin ja laatii raportteja sekä vierailujen että seurantatietojen pohjalta.

Työelämätoimikunnat myös osallistuvat Opetushallituksen kumppanina ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteiden ja ammatillisten tutkintojen kehittämiseen. Ne tekevät aloitteita tutkintorakenteiden tai tutkintojen perusteiden kehittämiseksi ja antavat lausuntoja tutkintorakenteiden muutosehdotuksista tai perusteluonnoksista. Tässä työssä työelämätoimikunnan työntekijä- ja työnantajaedustajilla on tärkeä rooli, jotta tutkintoja osataan viedä työelämän vaatimuksia vastaavaan suuntaan.

© Opetushallitus

Kolmantena tärkeänä tehtävänä työelämätoimikunnilla on opiskelijoiden tekemien oikaisupyyntöjen arvioiminen tilanteessa, jossa opiskelija uskoo, että näytön arvioinnissa on tapahtunut virhe. Mikäli toimikunta havaitsee virheen, se määrää oppilaitoksen järjestämään uusinäytön ja tarvittaessa perustellusta syystä myös asettamaan toiset arvioijat.

SKTL:n jäsen Suvi Salmilampi on Tulkkauksen työelämälautakunnan jäsen ja edustaa siinä itsensätyöllistäjiä.

Työelämätoimikunnan vierailut näyttöympäristöihin

Työelämätoimikunta järjestää vierailuja oppilaitoksiin tai muihin instansseihin, joissa on mahdollista suorittaa näyttötutkinto.

Työelämätoimikunnan tehtävä on varmistaa, että opiskelijan osaaminen arvioidaan asianmukaisesti eli noudattaen mm. asetuksia ja opetussuunnitelmia. Työelämätoimikunta päättää vierailukäynnistä ja se voi perustua esimerkiksi opetus- tai kulttuuriministeriöltä tulleeseen pyyntöön, opiskelijapalautteeseen tai arviointitietoon.

Työelämätoimikunnasta vierailuun osallistuu kaksi toimikunnan jäsentä. Vierailusta sovitaan koulutuksen järjestäjän kanssa ja tämän on hyvä valmistautua vierailuun keräämällä käsille tarvittavat dokumentit, mutta vierailun aikana myös haastatellaan koulutuksen järjestäjän edustajaa, arvioijia sekä opiskelijoita. Vierailun päätteeksi oppilaitos saa pikapalautteen vierailusta, mutta heille toimitetaan myös palauteraportti sen valmistuttua. Mikäli vierailulla on havaittu vakavia puutteita, koulutuksen järjestäjälle tarjotaan mahdollisuus oman vastineensa laatimiseen ennen kuin asia etenee mahdollisia toimenpiteitä varten opetus- ja kulttuuriministeriöön.

Työelämätoimikuntaan hakeutuminen

Työelämätoimikuntien työskentelyaika on kolme vuotta ja seuraava toimikausi alkaa vuoden 2024 alussa. Seuraava haku työelämätoimikuntiin järjestetään syksyllä 2026. Työelämätoimikuntaan on avoin haku Opetushallituksen verkkosivuilla, mutta tulkki voi päästä työelämätoimikuntaan myös SKTL:n ehdottamana jäsenenä. Opetushallitus pyytää hakuajana ehdotuksia joiltakin työelämän järjestöiltä, mutta myös muut järjestöt voivat tehdä ehdotuksia avoimen haun kautta. Avoin haku on tärkeä toimikuntien avoimuuden vuoksi ja siksi, että työelämätoimikuntaan on mahdollista hakeutua, vaikka ei olisikaan minkään järjestön jäsen.

Työelämätoimikuntien työskentely on julkista ja niiden kokousten pöytäkirjat ovat julkisia asiakirjoja. Toimikunnat ovat itsenäisiä elimiä, joiden jäsenillä on virkavastuu. Työelämätoimikunnan jäsen ei edusta toimikunnassa työnantajaansa tai järjestöään, vaan omaa laissa säädettyä ryhmäänsä, työnantajia, työntekijöitä, koulutusta tai ammatinharjoittajia. Toimikunnan jäseneltä odotetaan sekä oman alansa työelämän että ammatillisen koulutuksen tuntemusta. Työelämätoimikunnan jäsen ei saa työstään palkkaa, ainoastaan kokouspalkkiot, palkkiot osallistumisesta vierailuille sekä kulukorvaukset.

Toimikuntatyöskentelyn arkipäivää

”Toimikuntatyöskentely on käytännössä etäkokouksia noin kuuden viikon välein. Muutaman kerran vuodessa kokoukset ovat kasvotusten. Keväällä järjestimme yhteistyötapaamisen tulkkauksen kouluttajille. Pitkin vuotta tehdään oppilaitosvierailuja, joita käytännössä on muutama vuodessa”, kertoo **Suvi Salmilampi**. ”Kokouksissa käsitellään asialistalla olevat asiat, jotka voivat olla oppilaitoksista tulleita kysymyksiä, joihin toisinaan konsultoimme OPH:n edustajia. Virkasähköposti tarkastetaan myös kokouksissa ja saapuneista viesteistä keskustellaan ja niihin vastataan. Keväisin kokouksissa ja niiden välillä laaditaan tulkkauksen tilannekuvaa, jota voisi kuvata raportiksi, joka laaditaan muun muassa opiskelijapalautteen perusteella.”

Toimikunta vastaanottaa myös opiskelijoiden oikaisupyyntöjä, jotka liittyvät tutkintojen näyttökokeisiin, ja antaa niihin ratkaisunsa. Kokouksissa keskustellaan myös alan ajankohtaisista aiheista, jos ne liittyvät koulutustarpeeseen tai antavat osviittaa sille, että tutkintojen perusteita tulisi muuttaa vastaamaan paremmin tämänhetkisten työympäristöjen vaatimuksia.

”Toimikuntatyöskentelyn paras anti on yhteistyö tulkkausalalla eri rooleissa työskentelevien kanssa. Toimikunnassahan on niin työnantajien, työntekijöiden kuin opetusalan edustajia. Olen saanut kuulla esimerkiksi minulle entuudestaan tuntemattomasta puhevalloista tulkkauksesta ja sitä tekevien tulkkien työstä”, Salmilampi sanoo.

Teksti: Hanna Pippuri

Kirjoittaja on SKTL:n assistentti.

Tulkkauksen työelämätoimikunnan jäsenet kaudella 2022–2023:

Tuija Hildén
Heli Honko, puheenjohtaja
Nina Isolahti
Ruta Rannat
Suvi Salmilampi, varapuheenjohtaja
Ari Tabell
Joakim Turunen

Suomentaja Lotta Toivanen ja kirjailija Éric Vuillard: Miksi on tärkeää, että saa lukea kirjallisuutta omalla äidinkielellään?

Tampereella 22.9. järjestetyssä kansainvälisen kääntäjienpäivän seminaarissa suomentaja **Lotta Toivanen** kohtasi kirjailijansa **Éric Vuillardin**. Kaksikko keskusteli Vuillardin teosten käännöksistä professori **Mervi Helkkulan** johdolla.

Éric Vuillardin *Päiväkäs* voitti Ranskan merkittävimmän kirjallisuuspalkinnon Goncourtin vuonna 2017. Lotta Toivaselle myönnettiin puolestaan vuoden 2020 J. A. Hollon palkinto Vuillardin teoksen *Päiväkäs* suomennoksesta sekä Maurice de Coppet -palkinto kirjailijan teoksen *14. heinäkuuta* suomennoksesta. Molemmat kirjat on kustantanut Siltala. Vuillardin teoksia on käännetty kymmenille kielille. Kääntäjienpäivän kunniaksi Kääntäjä-lehti kysyi kirjailijalta ja hänen kääntäjältään: miksi on tärkeää, että saa lukea kirjallisuutta omalla äidinkielellään?

Lotta Toivanen:

Maailmasta on tullut hyvin yksilökeskeinen ja ihminen on usein nykyään kovin yksin. Maailmankirjallisuus, käännöskirjallisuus yhdistää minut, se yhdistää meidät kaikki ihmiskuntaan.

Lotta Toivanen

© Suomen Yrityskuvaus / Markku Heikkilä

Éric Vuillard:

Mahdollisuus lukea ulkomaista kirjallisuutta omalla äidinkielellä ei ainoastaan provosoi, tarjoa yhteiskunnasta erilaisen kuvan, vaan se antaa myös erilaisen kuvan kirjallisuudesta ja maailmasta. Toisin sanoen eräällä tavalla ajatellaan kyseen olevan universaaliudesta,

Éric Vuillard

© Melania Avanzato / Siltala

että asioita voidaan välittää. Minä uskon sen liittyvän humanismiin ja protestanttisuuteen, että kaikilla ihmisillä täytyy olla oikeus saada lukea kaikkia tekstejä ja muodostaa niistä oma mielipiteensä. Siitä syntyy se, jota voidaan kutsua moderniksi subjektiivisuudeksi, toisin sanoen yksilö yrittää saada tarkan ja luotettavan kuvan teksteistä ja samalla muodostaa niistä oman tulkintansa. Tämä on kääntäjän tehtävä, ja kun vieraskielinen yhteiskunta tarjoaa tekstejä toisella kielellä, on kyseessä eräänlainen tämän tulkinnan kierrätys, joka on yksi vapauden muoto.

Le fait d'avoir des livres de littérature étrangère disponibles dans sa langue maternelle, en fait, non seulement provoque, au fond, donne un périmètre différent à la société tout entière, mais en fait, provoque une idée différente de la littérature et de l'esprit, c'est-à-dire que d'une certaine manière, c'est considérer qu'il y a de l'universel. Penser que les choses sont transmissibles. Et au fond, je crois que ça remonte aux enjeux à la fois de l'humanisme, du protestantisme, à savoir que, précisément, toute personne doit pouvoir en droit accéder à tous les textes, se faire sa propre opinion, ce qui engage donc la naissance, au fond, de ce qu'on peut appeler la subjectivité moderne, c'est-à-dire un individu qui essaie à la fois d'avoir une vision précise ou fidèle des textes, en l'occurrence, et en même temps, d'en faire sa propre interprétation. C'est ça le rôle du traducteur, et c'est aussi que quand une société, dans une autre langue, se rend disponibles des textes des autres langues, au fond, il y a va d'une sorte de circulation de ce rapport à l'interprétation, et qui est, au fond, une des formes de la liberté.

Vuillardin puheen litterointi: Gaëla Keryell
Suomenno: Marja Härmänmaa

Teksti: Maarit Laitinen

1. Kuka ja mikä olet?

Silja-Maaria Aronpuro, suomentaja ja kääntäjä.

2. Missä asut?

Paluumuutin Tampereen Kalevaan viisi vuotta sitten ja nyt taidan olla lähtemättömissä.

3. Mitkä ovat työkielisi?

Suomi, englanti, italia ja ajoittain ruotsi.

4. Kuunteletko musiikkia, kun teet töitä? Jos kuuntelet, millaista?

Yleensä en kuuntele musiikkia, mutta jos reissussa pitää keskittyä ja peittää yleistä hälyä, käytössä on aina Philip Glassin Solo Piano.

5. Mikä on inhokkitermisi?

Olen ehkä käynyt lauhkeaksi, mutta tällä hetkellä ei tule mieleen inhokkitermiä.

6. Millaisissa vaatteissa käännät mieluiten?

Pehmoisissa. Työskentelen ikkunan ääressä, joten nyt syksyn tullen pitää vähitellen lisätä villakerroksia.

7. Minkä muruja löytyy eniten näppiksesi raoista?

Yritän olla murustelematta, mutta arkaamu alkaa aina sillä, että tuon kahvini ja puurokuppini työpöydän ääreen.

8. Mistä käännöksestäsi olet kaikkein ylpein?

Varsinkin kaunokirjallisissa käännöksissä on usein ihan pieniäkin ratkaisuita tai onneksaasti mieleen juolahtaneita sanavalintoja, joita miettii tyytyväisenä. Mieluiten ajattelen, että paras juttu on aina parhaillaan tekeillä.

9. Menetätkö joskus yöunesi käännöstyön takia? Tai tulevatko käännökset uniisi?

Näin ihan hiljattain unta käsillä olevaan käännökseen liittyvästä aiheesta.

10. Minkä äidinkielenopettajasi / pääkieleesi opettajan opetuksen muistat? Mikä on syöplynyt tulikirjaimin sieluusi?

Eniten tulee varmaan mietittyä yliopiston suomen kurssien oppeja.

11. Miksi valitsit itsestäsi juuri tämän valokuvan nähtäväksemme?

Huomasin, että minulla on merkittävästi enemmän kuvia ystäväni kissoista kuin itsestäni, joten tätä varten piti ottaa uusi esityiskelpoinen kuva.

Kutsu sääntömääräiseen syyskokoukseen

**Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto – Finlands översättar- och tolkförbund ry:n
sääntömääräinen syyskokous pidetään lauantaina 25.11.2023 klo 14.00 Helsingissä
(Kulttuurikeskus Caisa, Kaikukatu 4 B, Helsinki).
Viimeinen ilmoittautumispäivä on 19.11.2023.**

Mahdolliset valtakirjat pyydetään toimistolle viimeistään 19.11.2023.

Katso ilmoittautumis- ja valtakirjaohjeet SKTL:n verkkosivuilta www.sktl.fi/syyskokous. Kokousmateriaali on luettavissa saman linkin kautta hallituksen marraskuun kokouksen 7.11.2023 jälkeen.

Osallistuminen

Mahdollisten äänestysten takia kokoukseen on mahdollista osallistua vain läsnä tai valtakirjalla edustettuna. Kokouksessa otetaan huomioon mahdolliset terveysturvallisuussuositukset.

Esityslista

1. Kokouksen avaus	10. Puheenjohtajan ja hallituksen jäsenten palkkiot ja kulkorvaukset vuodelle 2024
2. Kokouksen puheenjohtajan valinta	11. Tulo- ja menoarvio vuodelle 2024
3. Kokouksen sihteerin valinta	12. Hallituksen jäsenten valinta
4. Kahden pöytäkirjantarkastajan valinta	13. Tilintarkastajan ja varatilintarkastajan valinta
5. Kahden ääntenlaskijan valinta	14. Kunniajäsenten kutsuminen ja ansiomerkkien myöntäminen
6. Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen	15. Liiton juhlastipendien jakaminen
7. Kokouksen työjärjestyksen vahvistaminen	17. Ilmoitusasiat
8. Toimintasuunnitelma vuodelle 2024	18. Kokouksen päättäminen
9. Jäsenmaksun ja liittymismaksun määrääminen vuodelle 2024	

Kokouksen jälkeen jaetaan asiatekstinkääntäjien jaoston Kääntäjän kukkanen -palkinto.

Katso koko syyskokouspäivän ohjelma www.sktl.fi/syyskokous.

Tervetuloa!

HALLITUS

Kallelse till ordinarie höstmöte

**Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto – Finlands översättar- och tolkförbund ry sammanträder till ordinarie
höstmöte lördagen den 25 november 2023 kl. 14.00 i Helsingfors
(Kulturcentret Caisa, Ekogatan 4 B, Helsingfors).
Sista anmälningsdag är den 19 november 2023.**

Eventuella fullmakter ska inlämnas till förbundskontoret senast den 19 november 2023.

Se anvisningarna för anmälan och fullmakter på FÖTF:s webbplats www.sktl.fi/syyskokous (på finska). Mötesmaterialet kan läsas via samma länk efter styrelsens möte den 7 november 2023.

Deltagande

På grund av eventuella omröstningar är det endast möjligt att vara närvarande eller företräd med fullmakt på mötet. På mötesplatsen beaktas eventuella hälsosäkerhetsrekommendationer.

Föredragningslista

1. Mötet öppnas	10. Arvoden och kostnadsersättningar för ordförande och styrelsemedlemmarna för 2024
2. Val av ordförande för mötet	11. Budget för 2024
3. Val av sekreterare för mötet	12. Val av styrelsemedlemmar
4. Val av två protokolljusterare	13. Val av revisor och revisorssuppleant
5. Val av två rösträknare	14. Kallande av hedersmedlemmar och tilldelning av förtjänsttecken
6. Konstaterande av mötets laglighet och beslutsföret	15. Utdelning av stipendier ur förbundets jubileumsfond
7. Fastställande av mötets arbetsordning	17. Anmälningsärenden
8. Verksamhetsplan för 2024	18. Mötet avslutas
9. Bestämmande av medlemsavgiften och anslutningsavgiften för 2024	

Efter mötet utdelas facktextöversättarsektionens pris Kääntäjän kukkanen. Se hela höstmötesdagens program www.sktl.fi/syyskokous.
Välkommen!

STYRELSEN